

דפי עיון

במפרשים

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8581440 * סקס: 08-8503835

שנת תשס"ג

פרשת אחרי מות

א. אור החיים.

פרק טז פסוק א'

עוד נתפסו באומרו אחרי מות להיות שניצו הי' לבל יזנוס אחרון לקדשי קדשים בבגדי זהב (ראש השנה כ"ה) מטעם אין קטיגור נעשה קטיגור חש הפתוח לבעל דין שנתלק ויאמר כי לא הקפידו הי' על הכנסת אחרון בבגדי זהב אלא כל עוד שעדין לא נמחה רשומו של צון העגל, מה שאין כן אחר שמתו בניו ואין רשומו של עגל נכר לחלוטין נמחה קטיגורו של זהב ונכול לקנט בבגדי זהב בקבור ובמסארת. לזה אמר אחרי מות וגו' שגם אחרי מותם צוה הי' לבל יזנוס בבגדי זהב לקדש הקדשים אלא פתחו כו קדש וגו'. והגם שאמרו ד"ל (ערוך כ"ה) שבגדי זהב מכפרים. אף על פי כן לא יעשה קטיגור סגור ללבן צונם של ישראל כשגל. ועין מה שכתבתי בימי תרפי בתוצאי חפץ הי' במאמרים ד"ל (שבת ל.) שפשאמר שלמה זכרה להסדי וגו'. ולדרך זה אומרו בקרבכם בא להסיר חשש פגם מעל משה שהוא אומר (עקב ט"ב) ואתפלל גם בעד אהרן ויאמר האומר שלא הועילה

תפלתו של משה. ומשה עצמו נחשב מחשבות שלא הועילה תפלתו, לזה אמר בקרבכם לפני הי' פרוש בהצטרפות סבה זו מותן אכל זולת זה לא היו מתים כי הועילה תפלתו של משה על אהרן לבל ישמידו, וכפי זה אין אנו צריכין לומר שהועילה מחצה ולדבריהם ד"ל (ריק"ה פ"י ה') שאמרו שהועילה מחצה. פרוש בין דסוף סוף מתו לא הנה תועלת מתפלתו של משה לאהרן אלא מחצה כי אינו חשוב תועלת אלא כפי תכלית. ואמרו וימתו, אנלי שקבא הי' לומר למשה כי הנאשים האלה עשו צון הקריבה או הקרבה והם כבר היו נכחי מיתה מצד התרוצו הי' על אהרן להשמידו ולזה לא נמנעו מיד מדת הדין. אכל אם לא היתה מה שקדם שהיו בני מיתה כנזכר הגם שהיו נקנים אפסוד שהיה הי' מאריך אפו להם וכדומה לזה, רשעור הקתוב על זה הדרך בקרבכם לפני הי' ומקום זה צריך לעשות להם גם למלטם מיד מדת הדין והם וימתו כבר פרוש נתחייבו מיתה קדם אלא בתפלת משה ומלטו:

שאלות

1. על אינו שאם מנסה כרננו לזנות פתחילת כרננו?
2. מהי תפלתו על האספרות אצלו כמר ניתן היה לכוונס ספסדי למת?
3. מה היה חשש כלפי מה ואיק כרננו מספיר שאין מקום לכך?
4. מה הפציה צמ: "תפילה צושה מחצמ" ואיק ניתן לכרס זאת שם לפי כירוש כרננו?
5. מה אמר כן צעתה תפילה אמת?

* * *

21...

אתר לומר

כ. דש"ד הירש.

פרק טז פסוק ה':

(ה) ימאת ערת בני ישראל, אולם אין הוא מבטא בקרבן רק את ידמי הוא אל העם אלא כבואי אל הקודש יבטא בקרבן גם את יחס העם אל ה' כי אין הכהן מהריך בין העם לבין ה'. שניים הכהן והעם בקירבת יחסם הישיר אל ה'. הכהן בבחינת "פרי": הוא עובד את אדמת הרוח והלב של העם — למען ה' ותורתו; ואילו העם בבחינת "שעיר": הוא נכנע וסתמסר רק להנהגת ה' — ודוהה כעוז רוח כל זר לרוחו. ומשום כך גם העם ככהן הוא בבחינת "אילן"; כי חשקת הכהן בקרב העם — בתפקיד העם בקרב האנושות: הוא יצער כאיל בראש צאן האדם — מופת להם בעשיית כל טוב ונבחר.

אולם ערת בני ישראל מכיאים שני שעירים לחטאת. לא מצאנו במקום אחר, שחטאת אחת כאה ממספר בהמית; ולעולם היא מייצגת אדם אחד כפרט. או את הכלל כיחידה אחת. ואילו כאן נקבעו שני שעירי עזים לחטאת. ינמצינו למדים, שהמושג האחד של החטאת בא כאן לידי ביטוי בשתי דרכים שונות: יאוחה יחידה לאומית מבוטאת בכל פעם עליוו שעיר אחד. ואכן המעשים הנעשים בשני השעירים הם שונים ואף מנוגדים בתכלית: הם מכסאים את המושג האחד של החטאת — בשתי בחינותיו המנוגדות.

שאלות

1. קטע הראשון מספיר כרשננו את צמיתו פצנן כירושו סאל'אורי על סאל'יות הקרפנות, מה ספצים ומה כירוש?
2. סה, צעיר ואיל, מה הע ססאל'ים ואיק זה שייק לכאן?
3. מה הקושי פצנן פני פציר'ים ומהי תסופתו?
4. מה ססאל'ים פוקא פני הפציר'ים חר'ץ ספוסדא ישיס ני'אוד סחור פין יוצובי פני הפציר'ים?
5. מהו אותו יוצר פונה אצל כל אחד מפני הפציר'ים?

* * *

ג. רבי יוסף בכור שור, עוד את זבחיהם. — כלומר, איני אומר מפני שאני צריך לזבחיהם, אלא מפני שלא ירגילו להקטיר לעיני. וזהו: ולא צויתים ביום הוציא אותם מארץ מצרים על זבחי עולה וזבחי. כי איני לא העב ולא צמא, ולא עשיתי אלא כדי שישמעו לקולי, ולא ירגילו לעיני ואיחכפרו מעונם ולהגאתם נחכונתי ולא להנאתי.

שאלות

1. מה הקושי עליו מנסה כרשננו להשיק?
2. כרשננו מתייחס לפסוק סיחקאיל, מה הקושי פסוק זה ואיק כרשננו ספאר?
3. מהי אק כן מסרת הקרפנות לסי זה?
4. מהי אותה כדשס על "להנאתם נחכונתי ולא להנאתי"?

* * *

3/

"שני שעירי עזים" — וכן כמה פעמים בפסוקים זהו: "שני השעירים". אף-על-פי שיש נינוו נמור בין יעודו שני השעירים — מצוה שיהיו שחיים בעיכדי עניינהם. שהרי אותה אישיות מבוטאת עלי ידו שניהם: "מצוהן שיהיו שניהן שרין כמדאה יבקומה וברמים ובלקיותן כאחד" (יומא סב ע"א). שוויון זה הוא מצוה, אף-על-פי שאין הוא מעכב. וכבר מצאנו בעין זה בשתי ציפורי מצורע ובשני כבשי מצורע (לעיל יד, נ; י). השוויון רמזו ככל המקומות האלה בלשון "שהי צפרים", "שני כבשים", "שני שעירים" (יומא סב ע"ב). שררי די היה לומר בלשון רבים סתם: צפרים, כבשים, שעירים — ומיעוט רבים שנים, ובלאו הכי, ההלכות האמורות בכל אחד מכוני הווג מוביחות בעליל, שמגיכר המיר רק בשניהם. הלשון המפורשת המירה על "שנים" מציגת אפוא את היותם בני זוג — כמדאיהב החיצויה בערכם יבזמן קניינם.

אוריאל

ד. מדרשי תורה להקדוש ר' אנשלמה האשתורקי הי"ד.

פרק טז פסוק בא"י... וספק את שתי דוד קראו זה לשחי מטה, ומה לתודות עליו את כל עמנו בני ישראל ולפניהם כי הוא נגדנו והשנית להודות כי עוד תודתה העצמה הובשית ותשבה בו תבאש לנגן התורה, ולזה שב לקרא השערי הוד, אף שנה אל המות, שיהי היה לו לומר וספק את שתי ידיו על ראשו, ואמר הנה כי עיר יתגב הנק אשור רחם עליו זה לנגן התורה:

שאלות

1. מהו הקושי שלו עליו הוא מנסה להשיב?
2. מהי הסיבה הראשונה ואיזה "הגורם"?
3. מהי הסיבה השנייה ואיך זה שייך לכאן?
4. איזה צדף ישוה חי לזמן מתחיה?

* * *

ה. ספר החינוך.

פרק טז פסוק בטו... קמה מצות עבודת יום הכפורים שישנה כהן גדול על סעפה יום הכפורים על פני העדנות וכוונתו ושלום העצור ושאך העבודה, פה עומב בעלפה שגאמר, גואא ולא אהיו אליהם וכוונתו על העקש. ספקי הכונה שמה שספדי קאל על בדיותיו לקבל לכן יום אפי בקנה לבנה על סטטאים עם התעבה שטובב שאלו יתקצו עונות הקרייה שנה קונה תתסלא המם לטור קנמים

שאלות

1. מהי פדיון תשובה וצ"ל מי היא מוסלמת?
2. כרמנו הנותן טעם למצוות אחפש כאן תשובה לשאלה סדר מהות כיום, מהי מצבם השאלה?
3. מהו חתנאי היסודי "לכסרה על החטאים"?
4. למה צריך יום כיסורים כל שנה?
5. כמה יום הכיסורים צ"ל מכסר וצ"ל מה?

* * *

ו. רמב"ם. סי"ג ב'

פרק טז פסוק ל"ו: "כי כיום הזה וכפר עליכם מכל האותיות"

בזמן שאין בית המקדש קיים ואין לנו מזבח כפרה אין שם אלא תשובה. התשובה מכפרת על כל העבירות, אפילו רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירין לו שום דבר מרשעיו ועצמו של יום הכפורים מכפר לשבים.

תשובה א', ב'

שאלות

1. מהו חיובו של הרמב"ם כאן?
2. הרמב"ם קופץ כי התשובה מכפרת על כל העוונות, האם זה אכן כך?
3. מהו כוונתו של יום הכיסורים צ"ל - לדעתו?

* * *

4/10

ז. הכתב והקבלה.

פרק טז' פסוק ל':

(ל) ביום הזה יבאר עליכם. מלח יכפר
 מוסר על מה שלמך: חשבו את נפשתיכם? ופעמו עמי אהבם ניום זה הוא הכנה לכפר עליכם.
 וזהו חין לידך להוסיף על העקרה מי הוא אשר יכפר אם כי לו הכהן העובד: חסדו. לריבים
 אדם לטוב עלוהים מכל מעלתיכם קודם, וזהו ע"י התשובה והקדוה ולא יוסר לבטל, וכתובים
 ולחן קדם כי תדון סודותיהם ותידען. חיים ריע סוף יומא דף שיש חסריכם יכחל לפני מי אדם
 מיטבין כו' (ועי' גם בעהרש"א ובריי"ף בחדושי הגדות: יק' לראש"צ דמחני"ם פירוש מלח תטהרו
 בן מרים בקרבן אהרן נפיו למי' בלחן). לכן נמקרה זה אטו לעדין, שענתו של יוסף אטו מוסר
 אלא לפנים (עומדים כי תבונה סוף סוף). עה"ש בולעב בולעב תפלה: / יבאר עליכם לטוב.
 הוסיף לשון טהרה אחר כפרה. יורה שיש בחסונה הכח להפוך הדעות בזכותו. כי יש בלשון
 טהרה מתי טובה, האמת הפנה הלבנון והפסולה, כמו זהב טהור, מעבר כסף, סעניס מוקף
 מן הכי שמוסר ומנו הפסולה, והשנית זכימת זהר ונהירות (גלאק) כמו שלם השמים לטהר.
 הפנה מוסרו (תהלים ס"ט) ספיקוסם זהרורה למטע ונטינה, ומתי טהרות אלה דבר
 הכתוב, אחר: מכל מעלתיכם לפני ה' תטהרו" אם אדם השתדלו להטיב ולהבטח מכם כל קיג
 המעשים ומלאת הפעמים אז נים הוא יכפר עליכם למסר לחכם, כלינג וכפר ויקנה מעלתיכם
 ויסידי לבלוסם, ועד יוסף שהתולך בעלמו יתהפך להיות השלמה לאור זהב ונהירות טהורון
עלמו יתהפך לזית:

אגרות:

1. מה הקושי שלו קטע טראשון ומה אמתו?
2. למה לא צריך להוסיף מי האכרה, וסאמת, מיהו?
3. מהי טהרה ואמי היא צריכה לטוא?
4. מה מטרת הטהרה ואיך הוא מפרש את דברי רבי עקיבא?
5. איך לומדים שיש הכיבורים אינו מכפר רק לשמים?
6. מה ואיך כוחה של תשובה?
7. מה מן "מתי הכוללות" של בירוש הטהרה ומה חספול סיניהן?
8. איך "הגדון אצלו יתהפך לזכות"?

* * *

אמרי אל